EUROOPAN PARLAMENTTI 2014 - 2019

Istuntoasiakirja

27.4.2015 B8-0366/2015

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 123 artiklan 2 kohdan mukaisesti

Bangladeshin tehdaspalojen vuosipäivästä ja maan kestävyyssopimuksen edistymisestä
(2015/2589(RSP))

Tiziana Beghin, David Borrelli
EFDD-ryhmän puolesta

B8-0366/2015

Euroopan parlamentin päätöslauselma Bangladeshin tehdaspalojen vuosipäivästä ja maan kestävyyssopimuksen edistymisestä
(2015/2589(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Bangladeshista ja erityisesti 23. toukokuuta 2013 antamansa päätöslauselman Bangladeshin työoloista sekä terveys- ja turvallisuusnormeista äskettäisten tehdaspalojen ja rakennuksen romahtamisen jälkeen[1], 17. tammikuuta 2013 antamansa päätöslauselman viimeaikaisista kuolonuhreista tekstiilitehtaiden tulipaloissa erityisesti Bangladeshissa[2] sekä 14. maaliskuuta 2013 antamansa päätöslauselmat Bangladeshin tilanteesta[3] ja puuvillan globaalin arvoketjun kestävyydestä[4],

– ottaa huomioon entisen kaupasta vastaavan komission jäsenen Karel De Guchtin ja entisen työllisyydestä, sosiaaliasioista ja osallisuudesta vastaavan komission jäsenen László Andorin Bangladeshin kestävyyssopimuksen ensimmäisen vuositarkastelun yhteydessä 8. heinäkuuta 2014 antaman yhteisen julkilausuman;

– ottaa huomioon Euroopan yhteisön ja Bangladeshin kansantasavallan välisen kumppanuutta ja kehitystä koskevan yhteistyösopimuksen[5],

– ottaa huomioon ILO:n työterveyden ja työturvallisuuden edistämispuitteita koskevan yleissopimuksen (2006, C-187) ja työturvallisuutta ja -terveyttä koskevan yleissopimuksen (1981, C-155), joita Bangladesh ei ole ratifioinut, sekä niihin liittyvät suositukset (R-197); ottaa huomioon myös ammattien tarkastusta koskevan yleissopimuksen (1947, C-081), jonka Bangladesh on allekirjoittanut, ja siihen liittyvät suositukset (R-164),

– ottaa huomioon 25. marraskuuta 2010 antamansa päätöslauselmat ihmisoikeuksista sekä sosiaali- ja ympäristönormeista kansainvälisissä kauppasopimuksissa[6] ja yritysten yhteiskuntavastuusta kansainvälisissä kauppasopimuksissa[7],

– ottaa huomioon komission tiedonannon ”Yritysten yhteiskuntavastuuta koskeva uudistettu EU:n strategia vuosiksi 2011–2014” (COM(2011)0681) sekä uusimman, 3. ja 4. helmikuuta 2015 järjestetyn yritysten yhteiskuntavastuuta käsittelevän sidosryhmien foorumin,

[1] Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0230.
[2] Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0027.
[3] Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0100.
[4] Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0099.
[5] EYVL L 118, 27.4.2001, s. 48.
[6] EUVL C 99 E, 3.4.2012, s. 31.
[7] EUVL C 99 E, 3.4.2012, s. 101.

– ottaa huomioon yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat YK:n suuntaviivat, joilla luodaan sekä hallituksille että yrityksille puitteet ihmisoikeuksien suojelemiseksi ja kunnioittamiseksi ja joille ihmisoikeusneuvosto antoi tukensa kesäkuussa 2011,

– ottaa huomioon Clean Clothes -kampanjan,

– ottaa huomioon palo- ja rakennusturvallisuussopimuksen,

– ottaa huomioon ILO:n ja Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) käynnistämän Better Work -ohjelman,

– ottaa huomioon kansallisen kolmen osapuolen toimintasuunnitelman, joka koskee Bangladeshin valmisvaatealan palo- ja rakennusturvallisuutta,

– ottaa huomioon Bangladeshissa 1.–4. toukokuuta 2013 vierailleen ILO:n korkean tason työryhmän päätelmät,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 123 artiklan 2 kohdan,

A. ottaa huomioon, että Dhakassa Bangladeshissa Rana Plaza -rakennuksen vaatetehtaan romahduksessa 24. huhtikuuta 2013 menehtyi yli 1 100 ihmistä ja noin 2 500 loukkaantui, mikä tekee siitä pahimman tragedian maailman vaateteollisuuden historiassa;

B. ottaa huomioon, että Rana Plaza -rakennuksen omistaja ja rakennuskompleksissa toimineiden tehtaiden 40 omistajaa asetettiin syytteeseen rikoksesta sen perusteella, että rakennus oli rakennettu laittomasti ja siinä oli valtavia rakenteellisia ongelmia, mutta työntekijät pakotettiin jatkamaan työtään huolimatta siitä, että he pelkäsivät oman turvallisuutensa puolesta;

C. toteaa, että Euroopan markkinat ovat Bangladeshin vaate- ja tekstiilituotteiden suurin tulli- ja kiintiövapaa vientikohde ja että nämä tuotteet muodostavat noin 90 prosenttia kyseisestä maasta peräisin olevasta unioniin tuonnista, sillä maahan sovelletaan yleisen tullietuusjärjestelmän suotuisinta järjestelyä eli ”Kaikki paitsi aseet” -järjestelyä;

D. ottaa huomioon, että ennen onnettomuutta Bangladeshin vaatetusteollisuudessa työskenteli noin kolme miljoonaa ihmistä eli enemmän kuin millään muulla tämän 160 miljoonan asukkaan maan teollisuudenalalla; ottaa huomioon, että rakennuksen romahdettua 29 tehdasta suljettiin pysyvästi, millä oli vakavia seurauksia työntekijöiden oikeuksille ja maan työttömyysasteelle;

E. toteaa, että lapsityövoiman käytön lakkauttaminen vuonna 1994 sekä viennin kasvun jatkuminen makrotaloudellista rahoitusapua koskevan kiintiön vaiheittaisen lakkauttamisen ja maailmanlaajuisen taantuman jälkeen osoittavat selvästi maan hallituksen haluavan muuttaa nykyistä tilannetta;

F. toteaa, että Rana Plazan avunantajien yhteiseen rahastoon on kerätty tähän mennessä 21,5 miljoonaa dollaria ostajilta, Bangladeshin pääministerin rahastosta ja muilta yksityisiltä avunantajilta ja että korvausvaateiden kattamiseen tarvitaan ainakin

30 miljoonaa dollaria; toteaa, että korvauksia hakeneet ovat tähän mennessä saaneet enintään 70 prosenttia heille kuuluvasta määrästä, sillä uudet maksut ovat viivästyneet, koska merkkiketjut eivät ole maksaneet vielä tarvittavaa 8,5 miljoonaa dollaria;

G. katsoo, että nykyisestä korvausrahastosta ei kyetä maksamaan pitkäaikaishoitoa tarvitsevien uhrien lääkintäkustannuksia eikä menehtyneitä ja loukkaantuneita työntekijöitä varten suoritettavia lisämaksuja;

H. toteaa, että Rana Plazan katastrofi sai EU:n laatimaan yhdessä Bangladeshin hallituksen, Yhdysvaltojen ja ILO:n kanssa heinäkuussa 2013 sopimuksen Bangladeshin valmisvaate- ja neuleteollisuuden työntekijöiden oikeuksien ja tehtaiden turvallisuuden jatkuvasta parantamisesta (kestävyyssopimus); toteaa, että Bangladesh sitoutui sopimuksessa toteuttamaan toimia työelämän normien ja työolojoen parantamiseksi maan valmisvaateteollisuudessa;

I. ottaa huomioon, että kestävyyssopimusta tarkistettiin ensimmäisen kerran lokakuussa 2014, jolloin todettiin, että vaikka edistystä oli saavutettu, Bangladeshin hallituksen oli edelleen toteutettava tärkeitä toimenpiteitä erityisesti työmarkkinalainsäädännön parantamisen ja täytäntöönpanon alalla siten, että parannetaan työntekijöiden oikeuksia ja etenkin yhdistymisvapautta ja palkataan enemmän työsuojelutarkastajia;

J. toteaa, että kestävyyssopimusta tarkastellaan uudelleen syksyllä 2015, jolloin maan hallituksen odotetaan sitoutuvan paremmin oikeusvaltion periaatteisiin erityisesti ammattiliittojen vastaisen syrjinnän ja uusien tarkastajien töihin ottamisen saralla sen jälkeen, kun hallitus ei päässyt tavoitteeseensa 200 tarkastajan palkkaamisesta vuoden 2013 loppuun mennessä;

K. toteaa, että Bangladeshin hallitus ei ole vielä puolentoista vuodenkuluttua antanut työlain täytäntöönpanosääntöjä; toteaa, että tämä laki on pantava täytäntöön, jotta maa voisi olla mukana ILO:n Better Work -ohjelmassa ja jotta Bangladeshin palo- ja rakennusturvallisuussopimus toimisi käytännössä;

L. toteaa, että 291 vaatetusalan ammattiyhdistystä on rekisteröitynyt kestävyyssopimuksen tultua voimaan; toteaa, että vuonna 2014 hylättiin 66 hakemusta eli 26 prosenttia kaikista jätetyistä hakemuksista; toteaa, että kestävyyssopimuksen tultua voimaan on raportoitu vähintään 45:stä ammattiliittojen vastaisesta toimesta, joiden takana on ollut useita eri tekijöitä;

M. toteaa, että hallitus on tehnyt kahden yksityisen sektorin yrityksen (TÜV-Süd ja VEC) kanssa sopimuksen kansallisen toimintasuunnitelman mukaisten tarkastusten loppuun saattamisesta huhtikuuhun 2015 mennessä; toteaa, että korjaavia toimenpiteitä koskevissa suunnitelmissa esiin nostetuista tehtaiden turvallisuusongelmista on korjattu noin 20 prosenttia;

N. toteaa, että nykyisin lähes 200 muoti- ja jälleenmyyntiketjua on allekirjoittanut palo- ja rakennusturvallisuussopimuksen, joka on näiden ketjujen ja ammattiliittojen välinen oikeudellisesti sitova sopimus, jonka piiriin kuuluu lähes puolet Bangladeshin vientimarkkinoiden tehtaista ja kaksi miljoonaa työntekijää; toteaa, että 26 muuta pohjoisamerikkalaista yhtiötä, kuten Walmart ja GAP, on liittynyt Bangladeshin

työntekijöiden turvallisuutta koskevassa yhteenliittymässä yksipuoliseen sopimukseen, jolla pyritään kohentamaan tehtaiden turvallisuutta mutta jossa ei kuitenkaan anneta ammattiliitoille mitään roolia tai edellytetä merkkiketjuilta tukea muutoksille;

O. ottaa huomioon, että Bangladeshin hallitus ja ILO ovat käynnistäneet 24,21 miljoonan dollarin arvoisen aloitteen – johon Better Work -ohjelma sisältyy – parantaakseen työoloja Bangladeshin valmisvaateteollisuudessa; toteaa, että tässä kolmen ja puolen vuoden pituisessa aloitteessa keskitytään minimoimaan tulipalojen ja rakennusten sortumisen riski valmisvaatteita tuottavissa tehtaissa ja varmistamaan työntekijöiden oikeuksien toteutuminen ja turvallisuus;

P. toteaa, että Bangladesh on ottanut merkittäviä askelia sukupuolten välisen kuilun kaventamisessa yhteiskunnassa ja saavuttanut sukupuolten tasa-arvoa koskevan YK:n kolmannen vuosituhattavoitteen; toteaa, että vaatealalla työskentelevästä neljän miljoonan hengen työvoimasta on noin 90 prosenttia naisia;

Q. toteaa, että hallituksen toteuttamien uudistusten ansiosta vaatealan työntekijöiden vähimmäispalkat ovat nousseet merkittävästi eli 219 prosenttia viiden viime vuoden aikana;

1. muistaa Rana Plazan tragedian toisena vuosipäivänä uhreja, joiden traaginen kohtalo olisi voitu estää; esittää surunvalittelunsa loukkaantuneille ja vammautuneille sekä sureville omaisille ja paheksuu syvästi asiasta vastuussa olevia tahoja, jotka eivät kyenneet estämään tällaista tuhoa;

2. pitää myönteisenä, että Bangladesh pyrkii edelleen panemaan lainsäädännössään ja käytänteissään täytäntöön ILO:n yleissopimuksiin kirjatut kansainväliset työelämän normit ja parantamaan työterveyttä ja työturvallisuutta koskevaa kokonaisjärjestelmää;

3. tähdentää, että eräiden maailmanlaajuisesti tunnettujen tuotemerkkiketjujen, jotka toimivat Rana Plazan tehtaiden tiloissa tai ovat kytköksissä tehtaisiin, on suoritettava maksuja Rana Plazan korvausrahastoon nykyisen 8,5 miljoonan dollarin vajauksen täyttämiseksi, jotta järjestelmä voidaan panna viivytyksettä täytäntöön;

4. vetoaa tärkeiden tuotemerkkien, kuten Benetton, Walmart, Mango ja Children’s Place, haltijoiden vastuuntuntoon ja kehottaa tekemään rahastoon odotetun suuruisia lahjoituksia;

5. ehdottaa, että EU käynnistää pilottihankkeen Bangladeshissa sovellettavan merkintäjärjestelmän käyttöön ottamiseksi, ja toteaa, että tiukkojen normien mukaisesti valmistetuille vaatteille voitaisiin myöntää erikoismerkintä, jonka avulla eurooppalaiset kuluttajat ja valmistajat voisivat tehdä tietoon perustuvia valintoja;

6. toteaa, että palo- ja rakennusturvallisuutta koskevan sopimuksen edustajat ja työntekijöiden turvallisuutta koskeva yhteenliittymä ovat saattaneet päätökseen tarkastukset kaikissa niiden vastuulle kuuluvissa tehtaissa; kehottaa Bangladeshin hallitusta saattamaan työn päätökseen tarkastamalla nopeasti kaikki sen vastuulle kuuluvat tehtaat ja käynnistämään asianmukaisia korjaavia toimia; kannustaa palo- ja rakennusturvallisuutta koskevan sopimuksen edustajia ja työntekijöiden turvallisuutta

koskevaa yhteenliittymää kohentamaan yhteistyötään ja antamaan toisilleen järjestelmällisesti raportteja tehdastarkastuksista, jotta voidaan välttää päällekkäistä työtä ja kaksoisstandardeja; kehottaa työntekijöiden turvallisuutta koskevaa yhteenliittymää julkaisemaan raporttinsa ja sisällyttämään niihin kuvitusta, jotta raportit olisivat aidosti kaikkien saatavilla koko maassa;

7. pitää myönteisenä, että valmisvaatealan vähimmäispalkkoja nostettiin äskettäin, ja kannustaa soveltamaan tätä yleisemmin ja konkreettisemmin; kehottaa Bangladeshin hallitusta langettamaan seuraamuksia yrityksille, jotka maksavat vähimmäispalkkaa pienempiä palkkoja; kannustaa hallitusta ja yrityksiä jatkamaan vähimmäispalkkojen seuraamista pyrkien palkkatasoon, joka turvaa elannon ja vastaa paremmin tuotteen loppuhintaa;

8. kannustaa toteuttamaan ILO:n tuella kaikki tarvittavat toimenpiteet, joilla parannetaan yhdistymisvapauden toteutumista ja varmistetaan kollektiivinen neuvottelumenettely ja kansallisen työlain soveltaminen vientiteollisuuden vapaa-alueilla, joilla työskentelee yli 400 000 vaatetus- ja jalkinealan työntekijää; toteaa tähän kuuluvan myös sen, että työministeriön tarkastajilla ja muilla sääntelyvirastoilla on täydet valtuudet tehdä tarkastuksia ja täysi vastuu niiden tekemisestä; kannustaa hallitusta teettämään säännöllisesti työntekijöiden keskuudessa selvityksiä, joiden avulla arvioidaan, miten työlakia on noudatettu, ja helpottamaan työministeriön tarkastajien ja alan muiden – julkisten ja yksityisten – sidosryhmien välistä tietojenvaihtoa;

9. korostaa, että on tärkeää tulla kelpuutetuksi Better Work -ohjelmaan, jotta voidaan parantaa työelämän normien noudattamista ja edistää valmisvaate- ja neuleteollisuuden kilpailukykyä maailmanlaajuisissa toimitusketjuissa;

10. pitää myönteisenä, että kestävyyssopimuksen tultua voimaan on rekisteröity 291 vaatetusalan ammattiyhdistystä; vaatii, että työlain vuoden 2013 uudistus pannaan täytäntöön tehokkaasti, mihin sisältyy erityisesti ammattiliittojen johtajiin kohdistetun liittojen vastaisen räikeän syrjinnän sekä johdon ja sen asiamiesten suorittamien väkivaltaisten kostotoimien torjuminen; kannustaa huolehtimaan ammattiliittojen ja kansalaisyhteiskuntaa edustavien järjestöjen avoimemmasta ja aktiivisemmasta roolista Bangladeshissa käydyissä keskusteluissa ja etenkin työmarkkinoita ja niiden normeja koskevissa keskusteluissa;

11. kehottaa saattamaan päätökseen tehtaiden päätarkastajan viraston ajan tasalle saattamisen sekä erillisen, 800 tarkastajan suuruisen osaston perustamisen, myöntämään sille vuosittain riittävästi määrärahoja ja kehittämään sen asianmukaiseen toimintaan tarvittavaa infrastruktuuria; pitää tätä olennaisena neljän miljoonan työntekijän turvallisuuden ja työolojen valvonnan kannalta ja pyytää hallitusta myöntämään tarkastajille valtuudet langettaa seuraamuksia työlainsäädännön rikkomisesta;

12. pitää myönteisenä, että yli 70 merkittävää muoti- ja jälleenmyyntiketjua, jotka hankkivat valmisvaatteita Bangladeshista, ovat allekirjoittaneet palo- ja rakennusturvallisuussopimuksen koordinoidakseen pyrkimyksiään auttaa parantamaan turvallisuutta Bangladeshin tehtaissa, jotka valmistavat niille tuotteita; kannustaa tässä yhteydessä ottamaan asianmukaisesti mukaan muut yritykset, myös pk-yritykset, jotta ne auttaisivat kyseisen sopimuksen tehokkaassa täytäntöönpanossa;

13. kehottaa komissiota edistämään aktiivisesti vahvempien ja oikeudellisesti sitovien välineiden käyttöä ulkomailla toimivissa unionin yrityksissä keskittyen erityisesti varmistamaan, että kaikissa toimitusketjuissa kunnioitetaan käytännössä työntekijöiden perusoikeuksia;

14. pyytää, että unionin ja kolmansien maiden tulevissa kauppasopimuksissa otetaan ihmisarvoista työtä koskevan ohjelman osana paremmin esille työterveys ja -turvallisuus ja että unioni antaa teknistä tukea asiaa koskevien vaatimusten täyttämiseen, jotta niistä ei muodostu kaupan estettä;

15. toteaa, että ”Kaikki paitsi aseet” -aloitteella on ollut merkittävä rooli Bangladeshin talouskehityksessä ja se on kohentanut miljoonien ihmisten ja etenkin naisten aineellisia oloja; katsoo kuitenkin, että jollei kyseiseen aloitteeseen ja yleiseen tullietuusjärjestelmään liitetä ihmisoikeuksia ja työntekijöiden oikeuksia koskevia tiukkoja ehtoja, saatetaan huonontaa työntekijöiden suojelemista koskevia normeja ja vesittää ihmisarvoisen työn periaatetta;

16. toivoo, että Bangladeshin kestävyyssopimus voisi toimia esimerkkinä muille kolmansille maille, joiden kanssa unioni neuvottelee tai aikoo neuvotella vapaakauppa- ja/tai investointisopimuksista ja joissa ILO:n normeja ja työelämää koskevia ehtoja ei ole täytetty riittävässä määrin;

17. kehottaa varapuheenjohtajaa / korkeaa edustajaa Mogherinia ja komission jäsen Malmströmiä edelleen sisällyttämään keskeisten ILO:n perusnormien ratifioinnin, työterveys- ja työsuojelutarkastukset sekä yhdistymisvapauden neuvotteluihin, joita Bangladeshin ja muiden maiden kanssa käydään suosituimmuuteen perustuvan kaupan jatkamisesta; pitää tässä yhteydessä myönteisinä komission suosituksia, jotka koskevat aloitetta työntekijöiden perusoikeuksien ja niitä koskevien käytänteiden edistämisestä Myanmarissa/Burmassa;

18. kannustaa Bangladeshissa toimivia unionin muoti- ja vaatetusalan ketjuja, pk-yrityksiä ja muita yksityisen sektorin yrityksiä toteuttamaan kaikki mahdolliset toimenpiteet, jotta Rana Plazan kaltaisten murhenäytelmien toistumisen todennäköisyyttä voitaisiin pienentää;

19. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, Bangladeshin hallitukselle ja parlamentille sekä ILO:n pääjohtajalle.